

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดความรู้อาชีพการสกัดครกหิน จังหวัดพะเยา	
ชื่อผู้เขียน	นายอาคม ดันตระกูล	
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาอาชีวศึกษา	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณฑป ไชยชิต	ประธานกรรมการ
	รองศาสตราจารย์ อุเทน ปัญญา	กรรมการ
	รองศาสตราจารย์ ดร. เจ็ดหล้า สุนทรวิภาต	กรรมการ
	อาจารย์ ดร. แสนย์ สายศุภลักษณ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดความรู้อาชีพการสกัดครกหินจังหวัดพะเยา ของผู้ประกอบการสกัดครกหิน บ้านจิวใต้ หมู่ที่ 6 และบ้านจิวเหนือ หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านสา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผสมผสานกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ ประกอบด้วย การศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ของประชากร 156 ครัวเรือน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล และแสดงผลในรูปของแผนที่ ร้อยละ สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านส่วนบุคคลและครอบครัวของผู้ประกอบการสกัดครกหิน ผู้ประกอบการสกัดครกหินส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี เป็นครอบครัวขนาดเล็ก ส่งเสริมให้ลูกได้มีโอกาสเรียน และปกติลูก ๆ ไม่สนใจจะสืบทอดอาชีพของพ่อแม่ เพราะคิดว่าอาชีพนี้จะทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ ซึ่งมักจะเนื่องมาจากความไม่ใส่ใจในการตรวจสุขภาพและการป้องกันที่ดี

2. ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ ผู้ประกอบการอาชีพส่วนใหญ่คิดว่าสถานภาพทางอาชีพของเขาต่ำ และต้องการประกอบอาชีพที่มีรายได้ดีกว่า แต่สาเหตุที่ต้องประกอบอาชีพเดิมอยู่ก็เพราะเขาได้รับเงินสดทันทีที่เสร็จงาน และเขาสามารถสอนให้ลูก ๆ ที่มีอายุระหว่าง 10-15 ปี ทำงานได้ที่บ้าน ซึ่งใช้เวลาไม่เกิน 10 วัน อย่างไรก็ตาม เขามักจะประสบกับปัญหาสองประการคือ หาดินที่จะมาทำเป็นครกได้ยาก และอุปกรณ์ที่ทันสมัยมีราคาแพง

3. ปัจจัยด้านชุมชน สิ่งแวดล้อมทางสังคม และภูมิศาสตร์กายภาพ ทักษะและความรู้ในการประกอบอาชีพนี้ ได้ถูกถ่ายทอดจากบรรพบุรุษมาสู่ลูกหลานภายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้วัสดุที่หาได้ในท้องถิ่น

4. ปัจจัยด้านกระบวนการผลิต ผู้นำชุมชน ศูนย์การจัดหาวัตถุดิบ และขบวนการทางด้านการตลาด ในขณะที่ผู้ประกอบการสกัดครกหินดูแลเรื่องการผลิต

5. ปัจจัยด้านการสนับสนุนและส่งเสริม พบว่าอาชีพนี้ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเล็ก ๆ ระดับท้องถิ่นเท่านั้น การที่จะรักษาอาชีพนี้ให้มีความมั่นคงต่อไปในอนาคตคงจะทำได้ยาก หากขาดการดูแลและสนับสนุนจากรัฐบาล และหน่วยงานเอกชนอื่น ๆ

Thesis Title	Factors Associated with Knowledge Transmission of Granite Mortar and Pestle Chiselling Occupation in Phayao Province	
Author	Mr. Akom Tantrakul	
M.Ed.	Vocational Education	
Examining Committee		
	Asst. Prof. Dr. Moldhop Chaiyachit	Chairman
	Assoc. Prof. Uthen Panyo	Member
	Assoc. Prof. Dr. Cherdla Soontornvipart	Member
	Lect. Dr. San Saisuphaluck	Member

Abstract

The purpose of this research was to study factors associated with knowledge transmission of granite mortar and pestle chiselling occupation in Phayao province. The study was carried out by means of qualitative approach together with surveys, interviews and literature review. People interviewed include 50 villagers from 156 households and six experts in related areas. The data collected is analyzed in terms of frequencies and percentage. The result can be summarized as follows:

1. Mortar makers' personal and family factors. Most of them are 41 - 50 years old, with primary education, having had this occupation for more than 20 years. They have small families. They encourage their children to get higher education, and the children usually turn their back to their parents' job because they think that the job will lead them to respiratory problems, due to their ignorance of health check and good prevention measures.

2. Social and economic factors. Most of the workers think that the status of their career is low, and they want to have better paid jobs. One reason why they carry on the career is that they immediately get paid for their finished products. And they can train their children between the age of 11-15 to do the job at their own home, which takes not more than 10 days. However, two problems are evident; it is more and more difficult to find good rocks, and good tools are also expensive.

3. Community and geographical factors. The skill and expertise of this occupation has been handed down continuously from one generation to another among relatives of Ban Ngiew. They have been using raw materials in and around the community.

4. Production process. The community leader takes care of raw the supply of materials and marketing process, while the villagers take care of the production.

5. Supporting organizations. This occupation has been taken care of by small local organizations. It will be difficult for the occupation to survive without cares and supports from the government and private sector.